

Тема 13. Злочини проти громадського порядку та моральності. – Режим доступу: https://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_krum_gravo_osob/Files/Lekc/T13/T13_P1.html

5. Загородников Н. И. Общественный порядок и пути его укрепления / Н. И. Загородников // Советское государство и право. – 1971. – № 10. – С. 3–9.

6. Даньшин И. Н. Уголовно-правовая охрана общественного порядка / И. Н. Даньшин. – М. : Юрид. лит., 1973. – 200 с.

7. Яценко С. С. Уголовно-правовая охрана общественного порядка: сравнительно-правовой аспект / С. С. Яценко. – К. : Вища шк., 1986. – 126 с.

8. Кузнецова Н. Ф. Уголовная ответственность за нарушения общественного порядка / Н. Ф. Кузнецова. – М. : Госюриздат, 1963. – 32 с.

9. Дзюба В. Т. Уголовно-правовая защита личности и деятельности работников милиции и народных дружинников : Учебное пособие / В. Т. Дзюба. – К.: НИиРИО Киевской высшей школы МВД СССР им. Ф. Э. Дзержинского, 1989. – 92 с.

10. Налуцишин В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України): дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Налуцишин Віктор Володимирович. – К., 2008. – 266 с.

11. Осадчий В. І. Проблеми кримінально-правового захисту правоохоронної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В. І. Осадчий. – К., 2004. – 36 с.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент О. С. Пармонова

ДЕМОКРАТИЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

А. Г. Ляшко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

При дослідженні демократизації однієї країни важливе значення має аспектна сутність етапів демократизації. Звичайно, що як в інших країнах, та і в Україні, історично-хронологічні рамки становлення демократичного ладу пов'язані з конкретними історичними подіями, які набули загальнонаціонального масштабу. Ці події були ключовим етапом в подоланні як самодержавного ладу, так і в будіванні демократичних інститутів. Проте узагальнення конкретно-історичного емпіричного матеріалу дозволяє вирізняти стадії демократизації як загальноісторичного процесу.

Одне з перших досліджень основних етапів становлення демократичного режиму було здійснено політологом американцем Д. Росту. Він визначає такі етапи демократизації: попередня умова; підготовча фаза; фаза ухвалення рішень; фаза звикання. Він акцентує увагу на національній єдності, причому, на його думку, це явище означає не поширювання національно-державної виключності, що суперечать іншим національно-державним утворенням і навіть не суб'єктивну самовизначення всіх громадян з певною нацією, а означає «лише те, що значна більшість громадян потенційної демократії не повинна мати сумнівів або робити уявних обмовок щодо того, до якого співтовариства вони входять. Вимога національної єдності відгороджує ситуації, коли в суспільстві наявний прихований розкол, який був у габсбургській або оттоманській імперіях і присутній сьогодні у ряді африканських країн» [1, с. 7].

Виходячи із такого положення та оцінюючи вражаючі диференційовані тлумачення демократії, слід звернути увагу на дослідження професора С. Гантінгтона, який виокремлює два визначних моменти. По-перше, демократія не обов'язково визнає проблеми спільної нерівності, корупції, неправди й некомпетентного прийняття рішень. По-друге, демократія забезпечує інституціональні умови, які дозволяють забезпечити свободу особистості, захищати її від порушень прав людини.

Саме прагнення суспільства до політичних прав та громадянських свобод сприймається як шлях, що стимулює поширення демократичних цінностей, які в свою чергу дають змогу вирішувати певний набір нагальних суспільних проблем. Тому, як вважає С. Гантінгтон, демократія – це не що інше, як засіб проти деспоту, і тому на його думку вона дає людям шанс вирішувати й інші соціальні проблеми. Це є особливо значимим для нашого дослідження, тому що поширення демократії у світі знижує ймовірність війн [3, с. 87-88]. Однак, водночас С. Гантінгтон вважає, що спроба подальшого розвитку демократії викликає справжні перешкоди як культурного так і економічного характеру. Крім того, спрацьовує і діалектична природа історії – будь-який значний рух у якомусь напрямку втрачає, зрештою, свою енергію та породжує протилежну тенденцію.

Виходячи з виявлених закономірностей, С. Гантінгтон робить висновок про початок зворотного руху демократизації, враховуючи, насамперед, соціальне поле діяльності політичних прав людини в сучасних країнах. Так, у 1992 році, вперше за десять років, «Фрідом Хаус» не зміг повідомити про збільшення у світі числа вільних країн. Відповідно до оцінок цієї організації, кількість людей, котрі живуть у «вільних» суспільствах, зросла на 300 мільйонів, а у «невільних» – збільшилося на 531 мільйонів. У 42 країнах рівень свободи на той час значно знизився, і лише в 19 – підвищився. Нині тільки 19% населення світу приживає у «вільних» суспільствах. Це найнижча цифра, починаючи з 1976 року [3, с.90].

С. Гантінгтон навіть намагався охарактеризувати хвилю демократичного процесу у вигляді військової компанії, у ході якої «демократичні сили визволяють одну країну за іншою». Але іноді «можна просунути занадто далеко вперед», ставши мішенню для нападів і контратак. На думку С. Гантінгтона, хвиля демократизації досягла саме цієї фази. Аналогічну точку зору висловлює й Л. Даймонд, аналізуючи соціально-економічну і політичну ситуацію в Латинській Америці. Він вважає, що цей регіон «у цілому досяг моменту застою в демократичних перетвореннях, коли відступи врівноважують і навіть перевершують досягнення».

Смак свободи, економічний добробут приходять на зміну бажанням про реальну свободу, правову державу тощо. С. Гантінгтон спробував на конкретних прикладах проаналізувати, який режим краще вирішить ці завдання – демократія чи диктатура. Вчений вважає, що як тільки в країні відбувається становлення свободи і демократії, люди починають до цього ставитися як до чогось само собою зрозумілого, і їхні першочергові турботи переносяться в економічну сферу.

Національний консенсус має об'єднувати в собі мир і спокій у міжрегіональних відносинах, що передбачає панування такого політичного клімату, який базується на писаних і неписаних законах та правилах, дотримання яких є обов'язком всіх членів суспільства. Але це стає можливим тоді, коли у суспільстві мир та злагода ґрунтується на відповідних принципах, які створюють філософсько-правову та морально-етичну основу національної гармонії. Такими постулатами в Україні є глибока віра та відданість українській національній ідеї, що включає державність, незалежність, соборність. Референдум 1 грудня 1991 року засвідчив, що понад 90% жителів України виступили за незалежність України і яскраво продемонстрували національний патріотизм як громадянський вияв ставлення до власної країни [6, с.9].

У 2008 році проблемні питання регіону показали, що вони мають сталий характер. У європейських країнах, що колись входили до комуністичного блоку і які в даний час є членами Європейського Союзу, збільшується стагнація, а в деяких країнах колишнього СРСР справи стали гіршими.

Наприклад, Росія і Киргизстан, які отримали найгірші рейтинги за 13 років досліджень, перетворилися, за даними організації, на "консолідовані авторитарні режими". У цю категорію попали вісім країн, що є рекордною кількістю.

Враховуючи результати досліджень розвитку демократії в Україні, можна стверджувати, що у країні складаються певні передумови для виникнення другої «хвилі» демократизації, що віддаляється. Це, в свою чергу підтверджує, що хвилеподібний розвиток демократії є одним із важливих факторів нестабільності в державах з перехідною демократією, в тому числі і в Україні. Більше того, дослідження показує, що велика кількість країн такого типу стали на шлях реверсного розвитку, тобто амплітуда йде в бік «хвилі, що віддаляється». У даному аспекті науковцям, політологам, політикам варто задуматися над наслідками таких процесів.

Важливим і знаковим для розвитку українського суспільства, є дослідження проблематики, що пов'язана з демократизацією, шляхами її реалізації. Тож результати таких досліджень потребують аналізу, осмислення і мають стати фундаментом для подальших демократичних перетворень в Україні.

Список використаних джерел:

1. Ростю Д. А. Переходы к демократии: попытка динамической модели / Д. Ростю // Полис. – 1996. – № 5. – С. 5-16.
2. Сморгунюв Л. В. Сравнительная политология: Теория и методология измерения демократии / Л.В. Сморгунюв. – СПб: Изд-во СПб ГУ, 1999. – 273 с.
3. Хантингтон С. Будущее демократического процесса: от экспансии до консолидации / С. Хантингтон // Мировая экономика и международные отношения. – 1995. – № 6. – С. 87-88.
4. Ильин И. А. Наши задачи / И. А. Ильин. // Статьи 1948-54 гг. – Париж, 1956. – 343 с.
5. Cebulak W. Social Turmoil in Post-Socialist Eastern Europe. A Revolution Gone Astray? / W. Cebulak // EastEuropean Quarterly (Boulder). – 1997. – Vol. 3.1. – P.101-117.
6. Валевський О. А. Політичний конфлікт у сучасній Україні: культурні виміри, структура, принципи аналізу / О.А. Валевський, А. Т. Ішмуратов. – К. : НІСД, Генеза, 1997 – 101 с.
7. Freedom House [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=251&year=2010&country=7941>

Науковий керівник: к. політ. н., доцент О. М. Іщенко

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

А. С. Мищенко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Проблема міжнародно-правової охорони авторських і суміжних прав постала вкінці ХІХ ст. Об'єкти авторського права в галузі літератури, мистецтва перекладалися та іншими способами використовувалися без згоди авторів за кордоном. Тому актуальним стало питання уніфікації правових засад у сфері створення, використання та охорони об'єктів права інтелектуальної власності.

Однією з перших конвенцій, спрямованих на охорону авторських прав, була Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 року. Пізніше багаторазово змінена й доповнена (Париж - 1896 рік, Берлін -1908 рік, Брно - 1914 рік, Рим - 1928 рік, Брюссель - 1948 рік, Стокгольм - 1967 рік, Париж - 1971 рік тощо). Наслідком підписання Бернської конвенції стало створення Бернського союзу, учасниками якого є понад 150 країн. Україна стала учасницею Бернської конвенції 25.10.1995 року після набрання чинності Законом України «Про приєднання до Бернської конвенції про охорону літературних та художніх творів» від 31.05.1995 року.